

geschiedenis en staatsinrichting CSE KB

Het correctievoorschrift bestaat uit:

- 1 Regels voor de beoordeling
- 2 Algemene regels
- 3 Vakspecifieke regels
- 4 Beoordelingsmodel
- 5 Aanleveren scores
- 6 Bronvermeldingen

1 Regels voor de beoordeling

Het werk van de kandidaten wordt beoordeeld met inachtneming van de artikelen 41 en 42 van het Eindexamenbesluit VO.

Voorts heeft het College voor Toetsen en Examens op grond van artikel 2 lid 2d van de Wet College voor toetsen en examens de Regeling beoordelingsnormen en bijbehorende scores centraal examen vastgesteld.

Voor de beoordeling zijn de volgende aspecten van de artikelen 36, 41, 41a en 42 van het Eindexamenbesluit VO van belang:

- 1 De directeur doet het gemaakte werk met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen en het proces-verbaal van het examen toekomen aan de examinerator. Deze kijkt het werk na en zendt het met zijn beoordeling aan de directeur. De examinerator past de beoordelingsnormen en de regels voor het toekennen van scorepunten toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
- 2 De directeur doet de van de examinerator ontvangen stukken met een exemplaar van de opgaven, de beoordelingsnormen, het proces-verbaal en de regels voor het bepalen van de score onverwijld aan de directeur van de school van de geëngageerde toekomen. Deze stelt het ter hand aan de geëngageerde.

- 3 De gecommiteerde beoordeelt het werk zo spoedig mogelijk en past de beoordelingsnormen en de regels voor het bepalen van de score toe die zijn gegeven door het College voor Toetsen en Examens.
De gecommiteerde voegt bij het gecorrigeerde werk een verklaring betreffende de verrichte correctie. Deze verklaring wordt mede ondertekend door het bevoegd gezag van de gecommiteerde.
- 4 De examinerator en de gecommiteerde stellen in onderling overleg het behaalde aantal scorepunten voor het centraal examen vast.
- 5 Indien de examinerator en de gecommiteerde daarbij niet tot overeenstemming komen, wordt het geschil voorgelegd aan het bevoegd gezag van de gecommiteerde. Dit bevoegd gezag kan hierover in overleg treden met het bevoegd gezag van de examinerator. Indien het geschil niet kan worden beslecht, wordt hiervan melding gemaakt aan de inspectie. De inspectie kan een derde onafhankelijke corrector aanwijzen. De beoordeling van deze derde corrector komt in de plaats van de eerdere beoordelingen.

2 Algemene regels

Voor de beoordeling van het examenwerk zijn de volgende bepalingen uit de regeling van het College voor Toetsen en Examens van toepassing:

- 1 De examinerator vermeldt op een lijst de namen en/of nummers van de kandidaten, het aan iedere kandidaat voor iedere vraag toegekende aantal scorepunten en het totaal aantal scorepunten van iedere kandidaat.
- 2 Voor het antwoord op een vraag worden door de examinerator en door de gecommiteerde scorepunten toegekend, in overeenstemming met het bij de toets behorende correctievoorschrift. Scorepunten zijn de getallen 0, 1, 2, ..., n, waarbij n het maximaal te behalen aantal scorepunten voor een vraag is. Andere scorepunten die geen gehele getallen zijn, of een score minder dan 0 zijn niet geoorloofd.
- 3 Scorepunten worden toegekend met inachtneming van de volgende regels:
 - 3.1 indien een vraag volledig juist is beantwoord, wordt het maximaal te behalen aantal scorepunten toegekend;
 - 3.2 indien een vraag gedeeltelijk juist is beantwoord, wordt een deel van de te behalen scorepunten toegekend in overeenstemming met het beoordelingsmodel;
 - 3.3 indien een antwoord op een open vraag niet in het beoordelingsmodel voorkomt en dit antwoord op grond van aantoonbare, vakinhoudelijke argumenten als juist of gedeeltelijk juist aangemerkt kan worden, moeten scorepunten worden toegekend naar analogie of in de geest van het beoordelingsmodel;
 - 3.4 indien slechts één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, wordt uitsluitend het eerstgegeven antwoord beoordeeld;
 - 3.5 indien meer dan één voorbeeld, reden, uitwerking, citaat of andersoortig antwoord gevraagd wordt, worden uitsluitend de eerstgegeven antwoorden beoordeeld, tot maximaal het gevraagde aantal;
 - 3.6 indien in een antwoord een gevraagde verklaring of uitleg of afleiding of berekening ontbreekt dan wel foutief is, worden 0 scorepunten toegekend tenzij in het beoordelingsmodel anders is aangegeven;

- 3.7 indien in het beoordelingsmodel verschillende mogelijkheden zijn opgenomen, gescheiden door het teken /, gelden deze mogelijkheden als verschillende formuleringen van hetzelfde antwoord of onderdeel van dat antwoord;
- 3.8 indien in het beoordelingsmodel een gedeelte van het antwoord tussen haakjes staat, behoeft dit gedeelte niet in het antwoord van de kandidaat voor te komen;
- 3.9 indien een kandidaat op grond van een algemeen geldende woordbetekenis, zoals bijvoorbeeld vermeld in een woordenboek, een antwoord geeft dat vakinhoudelijk onjuist is, worden aan dat antwoord geen scorepunten toegekend, of tenminste niet de scorepunten die met de vakinhoudelijke onjuistheid gemoeid zijn.
- 4 Het juiste antwoord op een meerkeuzevraag is de hoofdletter die behoort bij de juiste keuzemogelijkheid. Voor een juist antwoord op een meerkeuzevraag wordt het in het beoordelingsmodel vermelde aantal scorepunten toegekend. Voor elk ander antwoord worden geen scorepunten toegekend. Indien meer dan één antwoord gegeven is, worden eveneens geen scorepunten toegekend.
- 5 Een fout mag in de uitwerking van een vraag maar één keer worden aangerekend, tenzij daardoor de vraag aanzienlijk vereenvoudigd wordt en/of tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 6 Een zelfde fout in de beantwoording van verschillende vragen moet steeds opnieuw worden aangerekend, tenzij in het beoordelingsmodel anders is vermeld.
- 7 Indien de examinerator of de gecommiteerde meent dat in een examen of in het beoordelingsmodel bij dat examen een fout of onvolkomenheid zit, beoordeelt hij het werk van de kandidaten alsof examen en beoordelingsmodel juist zijn. Hij kan de fout of onvolkomenheid mededelen aan het College voor Toetsen en Examens. Het is niet toegestaan zelfstandig af te wijken van het beoordelingsmodel. Met een eventuele fout wordt bij de definitieve normering van het examen rekening gehouden.
- 8 Scorepunten worden met inachtneming van het correctievoorschrift toegekend op grond van het door de kandidaat gegeven antwoord op iedere vraag. Er worden geen scorepunten vooraf gegeven.
- 9 Het cijfer voor het centraal examen wordt als volgt verkregen.
Eerste en tweede corrector stellen de score voor iedere kandidaat vast. Deze score wordt meegedeeld aan de directeur.
De directeur stelt het cijfer voor het centraal examen vast op basis van de regels voor omzetting van score naar cijfer.
- NB1 Het College voor Toetsen en Examens heeft de correctievoorschriften bij regeling vastgesteld. Het correctievoorschrift is een zogeheten algemeen verbindend voorschrift en valt onder wet- en regelgeving die van overheidswege wordt verstrekt. De corrector mag dus niet afwijken van het correctievoorschrift.
- NB2 Het aangeven van de onvolkomenheden op het werk en/of het noteren van de behaalde scores bij de vraag is toegestaan, maar niet verplicht.
Evenmin is er een standaardformulier voorgeschreven voor de vermelding van de scores van de kandidaten.
Het vermelden van het schoolexamencijfer is toegestaan, maar niet verplicht.
Binnen de ruimte die de regelgeving biedt, kunnen scholen afzonderlijk of in gezamenlijk overleg keuzes maken.

NB3 Als het College voor Toetsen en Examens vaststelt dat een centraal examen een onvolkomenheid bevat, kan het besluiten tot een aanvulling op het correctievoorschrift. Een aanvulling op het correctievoorschrift wordt zo spoedig mogelijk nadat de onvolkomenheid is vastgesteld via Examenblad.nl verstuurd aan de examensecretarissen.

Soms komt een onvolkomenheid pas geruime tijd na de afname aan het licht. In die gevallen vermeldt de aanvulling:

NB

Als het werk al naar de tweede corrector is gezonden, past de tweede corrector deze aanvulling op het correctievoorschrift toe.

Een onvolkomenheid kan ook op een tijdstip geconstateerd worden dat een aanvulling op het correctievoorschrift te laat zou komen.

In dat geval houdt het College voor Toetsen en Examens bij de vaststelling van de N-term rekening met de onvolkomenheid.

3 Vakspecifieke regels

Voor dit examen kunnen maximaal 60 scorepunten worden behaald.

Voor dit examen zijn de volgende vakspecifieke regels vastgesteld:

- De vakinhoudelijke argumenten waarvan sprake is in de algemene regel 3.3 moeten voor het vak geschiedenis en staatsinrichting afkomstig zijn uit gezaghebbende, wetenschappelijk verantwoorde publicaties.
- Indien in een antwoord 'voorbeeld van een juist antwoord' staat, bevat het antwoord **voorbeelden** van juiste antwoorden. Het is **geen** opsomming van alle denkbare juiste antwoorden.

4 Beoordelingsmodel

Vraag	Antwoord	Scores

Aan het juiste antwoord op een meerkeuzevraag wordt 1 scorepunt toegekend.

Staatsinrichting van Nederland

1 maximumscore 2

zin 1: 1848

zin 2: Willem II

zin 3: liberalen

indien drie antwoorden juist 2

indien twee antwoorden juist 1

indien minder dan twee antwoorden juist 0

Vraag	Antwoord	Scores
2	maximumscore 2	
	• Bij 1 hoort ARP (Anti-Revolutionaire Partij)	1
	• Bij 2 hoort (Abraham) Kuyper	1
3	maximumscore 2	
	• Het Kamerlid maakt gebruik van het recht van amendement	1
	• Dit recht hoort bij de Tweede Kamer	1
4	maximumscore 1	
	Uit het antwoord moet blijken dat Aletta Jacobs vond dat mannen en vrouwen gelijkwaardig zijn / dat in de Huwelijkswet van 1892 mannen en vrouwen een ongelijke positie hadden.	
5	B	
6	maximumscore 2	
	Bij 1 hoort d (= socialisten).	
	Bij 2 hoort a (= confessionelen).	
	Bij 3 hoort c (= liberalen).	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
7	D	
8	maximumscore 1	
	districtenstelsel (of een omschrijving daarvan)	
9	maximumscore 2	
	Voorbeeld van een juist antwoord is:	
	• In 1848 bereikte Thorbecke het politieke doel: liberale grondrechten / liberale grondwet / minder macht voor de koning / meer macht voor het parlement/de Tweede Kamer / (census)kiesrecht	1
	• In 1917 bereikte (één van de volgende):	1
	– Kuyper/Schaepman het politieke doel: gelijkstelling van het bijzonder onderwijs.	
	– Troelstra het politieke doel: algemeen kiesrecht.	
	– Jacobs/Drucker het politieke doel: (passief) kiesrecht voor vrouwen.	
	<i>Opmerking</i>	
	<i>Alleen als een combinatie van jaartal, politieke leider en bijpassend politiek doel in zijn geheel juist is, mag 1 scorepunt worden toegekend.</i>	
10	B	

Vraag	Antwoord	Scores
11	maximumscore 1 referendum/volksraadpleging	
12	maximumscore 2 Bij lokaal niveau hoort c (= gemeenteraad). Bij regionaal niveau hoort d (= Provinciale Staten). Bij landelijk niveau hoort e (= Tweede Kamer). Bij internationaal niveau hoort b (= Europees Parlement).	
	indien vier antwoorden juist	2
	indien drie of twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
13	maximumscore 1 (Nationale) ombudsman	
14	C	

Historisch overzicht vanaf 1900

- 15 **maximumscore 2**
Voorbeelden van juiste antwoorden zijn (twee van de onderstaande):
- soldaten die (vol overtuiging) klaarstaan om te vechten / de militaire kracht die de soldaten uitstralen
 - opkomen voor je eigen land / nationalisme
 - wapens die klaar staan om gebruikt te worden / militarisme
 - de tekst “Wij staan klaar!” / de grote bereidheid die er is om een oorlog te beginnen
- per juist onderdeel 1
- 16 **C**

Vraag	Antwoord	Scores
17	maximumscore 2	
	• Dit computerspel gaat over de Eerste Wereldoorlog • Dat is te zien aan (één van de volgende): – eenvoudige tanks/zeppelins (die voor het eerst werden gebruikt) – eenvoudige (dubbeldeks)vliegtuigen (die voor het eerst werden gebruikt) – een loopgraaf (omdat deze oorlog vooral een loopgravenoorlog was) – de bajonet/(Pruisische) helm die gebruikt werd in deze oorlog	1 1
	<i>Opmerking</i> <i>Alleen als na een juiste keuze een juist, bijpassend onderdeel genoemd wordt dat kenmerkend is voor de Eerste Wereldoorlog, mag het tweede scorepunt worden toegekend.</i>	
18	maximumscore 2	
	• nummer 1 (= De Verenigde Staten gaan meedoen met de oorlog) • nummer 3 (= Rusland beëindigt de deelname aan de oorlog)	1 1
19	maximumscore 2	
	Maatregel 1 stond wel in het Verdrag van Versailles. Maatregel 2 stond niet in het Verdrag van Versailles. Maatregel 3 stond wel in het Verdrag van Versailles.	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
20	maximumscore 2	
	• De politicus heet (H.) Colijn • De prent past bij zijn politiek in de jaren dertig, omdat de regering (door de crisis) veel bezuinigde / een aanpassingspolitiek voerde / het mes in de uitgaven zette	1 1
21	maximumscore 1	
	Uit het antwoord moet blijken dat de Nederlandse regering wilde voorkomen dat werklozen zwart gingen werken.	
22	C	
23	B	
24	maximumscore 1	
	de NSB (de Nationaal-Socialistische Beweging)	

Vraag	Antwoord	Scores
25	maximumscore 1 Voorbeeld van een juist antwoord is (één van de volgende): – De Nederlandse regering wilde het Nederlandse volk / het verzet (moreel) ondersteunen / moed inspreken. – De Nederlandse regering wilde de Duitse propaganda over de oorlog tegenspreken / Nederland het ‘juiste’ nieuws geven.	
26	B	
27	A	
28	maximumscore 2 Bij 1 hoort b (= de Verenigde Staten en Groot-Brittannië vallen Duitsland aan). Bij 2 hoort d (= Japan valt de Verenigde Staten aan). Bij 3 hoort c (= de Verenigde Staten vallen Japan aan).	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
29	maximumscore 2 Bij 1 hoort d (= Stalin). Bij 2 hoort b (= Churchill). Bij 3 hoort c (= Roosevelt).	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
30	maximumscore 2 Bij 4 mei hoort 2 (= Nederland herdenkt de doden). Bij 5 mei hoort 4 (= Nederland wordt bevrijd). Bij 10 mei hoort 3 (= Nederland wordt aangevallen).	
	indien drie antwoorden juist	2
	indien twee antwoorden juist	1
	indien minder dan twee antwoorden juist	0
31	maximumscore 2 • De politieke spanning werd Koude Oorlog genoemd • De mensen in West-Europa waren bang voor de Sovjet-Unie	1 1
32	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de luchtbrug / het omzeilen van de Blokkade van Berlijn.	

Vraag	Antwoord	Scores
33	D	
34	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat sport een manier was om aan iedereen (in de wereld) te laten zien dat het communisme een aantrekkelijke ideologie was / om het bestaan van de DDR te legitimeren / om de grootsheid van het land te laten zien.	
35	maximumscore 2 Bij tekst a hoort begrip 3 (= verzorgingsstaat). Bij tekst b hoort begrip 4 (= welvaartsstijging). Bij tekst c hoort begrip 2 (= Tweede Feministische Golf). indien drie antwoorden juist indien twee antwoorden juist indien minder dan twee antwoorden juist	2 1 0
36	A	
37	maximumscore 1 Eerst 2, dan 3 en ten slotte 1. <i>Opmerking</i> <i>Er is maar één juiste volgorde.</i>	
38	maximumscore 1 Eerst gebeurtenis 2, dan 1, daarna 4, en ten slotte 3. <i>Opmerking</i> <i>Er is maar één juiste volgorde.</i>	
39	maximumscore 1 Uit het antwoord moet blijken dat het gaat om de Duitse eenwording / de verdwijning/de opheffing van de DDR.	
40	maximumscore 2 • bewering 3 • bewering 4	1 1
41	D	
42	maximumscore 2 • instelling 1 is het Europees Parlement • instelling 2 is de Europese Commissie	1 1

5 Aanleveren scores

Verwerk de scores van alle kandidaten per examinator in de applicatie Wolf. Accordeer deze gegevens voor Cito uiterlijk op 23 mei.

Ook na 23 mei kunt u nog tot 14 juni gegevens voor Cito accorderen. Alle gegevens die vóór 14 juni zijn geaccordeerd, worden meegenomen bij het genereren van de groepsrapportage.

Na accordering voor Cito kunt u in de webbased versie van Wolf de gegevens nog wijzigen om ze vervolgens vrij te geven voor het overleg met de externe corrector. Deze optie is relevant als u Wolf ook gebruikt voor uitwisseling van de gegevens met de externe corrector.

tweede tijdvak

Ook in het tweede tijdvak wordt de normering mede gebaseerd op door kandidaten behaalde scores. Wissel te zijner tijd ook voor al uw tweede-tijdvak-kandidaten de scores uit met Cito via Wolf. Dit geldt **niet** voor de aangewezen vakken.

6 Bronvermeldingen

- bron 1 naar: U. Becker, Maatschappij & Nederlandse Politiek: historisch vergelijkend, Amsterdam 1998, pag. 213.
- bron 2 naar: Algemeen Handelsblad, 7 februari 1891.
- bron 3 naar: A. van Voorst, Een nieuwe eeuw, nieuwe verhoudingen?, Amsterdam 1998, pag. 19.
- bron 4 naar: De Amsterdamer, dagblad voor Nederland 19 november 1896.
- bron 5 <http://www.delpher.nl/nl/kranten/view?coll=ddd&identificer=ddd%3A010955186%3Ampg21%3Ap017&pres%5Bmaxperpage%5D=36>
Het Vrije Volk, democratisch-socialistisch dagblad, 30 juni 1964.
- bron 6 naar: Nieuwe Rotterdamse Courant, 10 november 1915.
- bron 7 <https://erster-weltkrieg.wien.gv.at/site/Zeitungsausschnitt>, Illustrierte Kronen-Zeitung, 27.7.1914, S. 2, UB
- bron 8 naar: Nieuwe Rotterdamsche Courant, 10 augustus 1914.
- bron 9 <http://www.browsergamesarena.com/games/11/supremacy-1914.html>
- bron 10 naar: J. Henkes, Examentraining op niveau, geschiedenis, Nederland voor en na de Tweede Wereldoorlog 1939-1945, Zeist 1989, pag. 9.
- bron 11 naar: <https://www.historischnieuwsblad.nl/nl/artikel/28194/het-joden-vangen-werd-een-ware-hartstocht.html>
- bron 12 http://www.verzetsmuseum.org/uploads/media_items/kampen-map-700.original.jpg
- bron 13 naar: Veritas, 9 oktober 1944.
- bron 14 <http://marshallfoundation.org/library/wp-content/uploads/sites/16/2014/04/1020.jpg>
- bron 15 naar: A. van Bergen, Gouden jaren, Meppel 2014, pag. 323, 248-249 en 93.
- bron 16 M.G. van Riessen, Geschiedenis Werkplaats. Nederland en hun gezagsdragers 1950-1990: verzuiling, polarisatie en herwonnen consensus. Werkboek VWO, Groningen 2002, pag. 49.

- bron 17 L. de Jong, Duitsland en Europa, examenkatern geschiedenis en staatsinrichting
havo/vwo, Zutphen 1999, pag. 66.
- bron 18 <http://www.holandahispanica.com/2012/09/los-paises-bajos-el-paraiso-polder-1era.html>
- bron 19 bewerkt door Cito/CvTE